

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI ROK

ZGODOVINA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Petek, 31. avgust 2007 / 90 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

V tej izpitni poli je 25 nalog iz obče zgodovine. Odgovore vpisujte v za to predvideni prostor z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite razločno in čitljivo. Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami.

Dobro preglejte ilustrativno gradivo, saj Vam bo pomagalo pri reševanju nalog.

Ob nalogah je v oklepaju navedeno število točk. Za napačne odgovore ne dobite negativnih točk, točkovani pa so tudi delni odgovori. Pazite na zahteve pri posameznih vprašanjih, saj upoštevamo samo toliko elementov, kolikor jih je navedeno.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

NAMESTO ZAVEZNIŠTVA HLADNA VOJNA

1. Zavezniki so med drugo svetovno vojno proti fašizmu oblikovali protifašistično koalicijo, katere osnova je bila Atlantska listina. Navedite tri cilje zapisane v listini.

(3 točke)

1. njuni deželi ne marata za povečanje, ne ozemeljsko ne drugačno;
3. spoštujeta pravico vseh ljudstev, da si sama izberejo obliko vladavine, pod kakršno bi hotela živeti; in želita, da bi se suverene pravice in samouprava obnovile tistim ljudstvom, ki so jim bile na silo ugrabljene;
5. želita vzpostaviti kar najbolj popolno sodelovanje vseh narodov na področju gospodarstva, z namenom, da bi se vsem zboljšale mere delovne ravni, pogoji gospodarskega napredovanja in družbena varnost ...

(Vir: Weber, T., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Druga svetovna vojna 1939–1945, str. 45. DZS. Ljubljana)

2. Med drugo svetovno vojno so se državniki protifašistične koalicije večkrat srečali na konferencah. Navedite priimke državnikov Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Sovjetske zveze na konferenci v Teheranu in potsdamski konferenci.

(2 točki)

Slika 1: Veliki trije

TEHERANSKA KONFERENCA

POTSDAMSKA KONFERENCA

(Vir: Weber, T., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Druga svetovna vojna 1939–1945, str. 49. DZS. Ljubljana)

3. Trije vodilni politiki protifašistične koalicije so se februarja 1945 sestali tudi na Jalti, kjer so sprejeli pomembne sklepe.
Naštejte tri sklepe jaltske konference.

(3 točke)

4. V Potsdamu je bilo leta 1945 zadnje srečanje državnikov Združenih držav Amerike, Sovjetske zveze in Velike Britanije.
Kakšen sklep so sprejeli na tej konferenci v zvezi z vojnimi zločinci?

(1 točka)

5. Po drugi svetovni vojni so si zavezniki razdelili Nemčijo.
Pomagajte si z zemljevidom in dopišite k spodaj naštetim mestom zavezniško državo, ki je dobila v upravo navedeno mesto.

(2 točki)

Zemljevid 1: Okupacijske cone v Nemčiji in Avstriji

(Vir: Weber, T., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Druga svetovna vojna 1939–1945, str. 50. DZS. Ljubljana)

- A Hannover
B Dresden
C München
D Köln

6. Po drugi svetovni vojni so se spremenile meje nekaterih evropskih držav, med drugim Sovjetske zveze.
Navedite tri države, na ozemlje katerih se je razširila Sovjetska zveza po koncu druge svetovne vojne.

(2 točki)

Zemljevid 2: Evropa po drugi svetovni vojni

(Vir: Šolski zgodovinski atlas, str. 55. DZS. Ljubljana, 1996)

7. Drugi svetovni vojni je sledila hladna vojna.
Pojasnite pojem hladna vojna.
Navedite dva razloga za hladno vojno.

(3 točke)

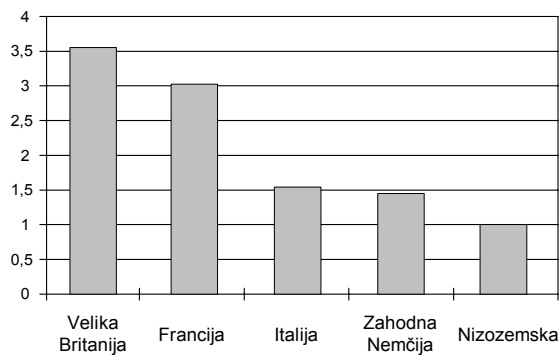
8. Pojem železna zavesa je postal sinonim za razdeljeno Evropo po drugi svetovni vojni. Navedite dve značilnosti (videza) železne zavesa.

(2 točki)

9. Med hladno vojno so Združene države Amerike poskušale ustaviti vpliv komunizma in Sovjetske zveze. Tako so začele izvajati t. i. Trumanovo doktrino in Marshallov načrt. Primerjajte temeljno vsebino Trumanove doktrine in Marshallovega načrta. Kako se je na Marshallov načrt odzvala Jugoslavija?

(3 točke)

Tabela 1: Pomoč evropskim državam v letih 1948–1952

(Vir: Weber, T., Radonjič, Z., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Utrinki svetovne zgodovine 1945–1990, str. 29. DZS. Ljubljana)

10. Hladna vojna je odsevala tudi v vojaškem in gospodarskem povezovanju držav obeh taborov. Naštete te povezave in pojasnite glavne značilnosti vojaškega in gospodarskega povezovanja vzhoda in zahoda v Evropi.

(4 točke)

3. člen pogodbe Nato:

3. Da bi dosegle zastavljene cilje, bodo države pogodbenice posamezno ali skupaj razvile samo- in medsebojno pomoč in povečevale ter razvijale svojo obrambno in kolektivno obrambno moč proti možnemu oboroženemu napadu ter jo vzdrževale in povečevale.

(Vir: Weber, T., Radonjič, Z., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Utrinki svetovne zgodovine 1945–1990, str. 31. DZS. Ljubljana)

Vojaško povezovanje

VZHOD

ZAHOD

Gospodarsko povezovanje

VZHOD

ZAHOD

11. V ZDA so po drugi svetovni vojni začeli kampanjo proti komunizmu in sovjetskemu vplivu. Kako se je imenovala ta kampanja?

(1 točka)

Slika 2: Kampanja proti komunizmu v ZDA

(Vir: Weber, T., Radonjič, Z., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Utrinki svetovne zgodovine 1945–1990, str. 31. DZS: Ljubljana)

12. Posledica blokavske delitve sveta je bila tudi razdelitev nekaterih držav na dva dela, z dvema različnima političnima sistemoma. Tako so bile razdeljene Koreja, Nemčija in Vietnam. K naštetim državam dopišite njen politični sistem ali pa velesilo, pod katerim vplivom je bila.

(3 točke)

JUŽNA KOREJA	
SEVERNA KOREJA	
NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA	
ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA	
JUŽNI VIETNAM	
SEVERNI VIETNAM	

13. Hladna vojna je prinesla tudi ideološke povezave. Kako imenujemo mednarodno povezavo komunističnih partij po drugi svetovni vojni?

(1 točka)

14. Znotraj vzhodnega bloka je bilo čutiti nezadovoljstvo, ki se je kazalo v uporabi proti sovjetskemu vplivu.
Naštejte štiri države, kjer je izbruhnil upor proti sovjetskemu vplivu in bil zatrt z orožjem.
(2 točki)
15. Oboroževalna tekma, na obeh straneh, je bila sestavni del hladne vojne. Razsežnosti le-te so segale od atomske bombe do osvajanja vesolja.
Katera od vesil je prva imela atomsko bombo in kje jo je prvič uporabila?
Navedite priimek astronavta, ki je prvi poletel v vesolje?
(2 točki)
16. Kje je bila postavljena meja med Severno in Južno Korejo po drugi svetovni vojni?
(1 točka)
17. Po drugi svetovni vojni je prišlo do novih vojn, tudi do korejske in vietnamske.
Povežite značilnosti dogajanj korejske in vietnamske vojne tako, da pred značilnost navedene vojne vpišete črki K ali V.
(3 točke)
K korejska vojna	_____	po vojni ostaneta dve državi
V vietnamska vojna	_____	po vojni se državi združita
	_____	poseg kitajske vojske (»prostovoljci«)
	_____	poseg sil OZN
	_____	protivojne demonstracije v ZDA
	_____	v vojni prvič uporabijo helikopter

18. Hladna vojna je prinesla svetu tudi mnoge krize, ena najhujših je bila kubanska. Opišite kubansko krizo (vzrok, vrh in razplet krize).

(3 točke)

Slika 3: Nasprotnika v kubanski krizi, J. F. Kennedy in N. S. Hruščov

(Vir: Kronika 20. stoletja 1960–1969, str. 64. Mladinska knjiga. Ljubljana, 1998)

19. Prizorišče hladne vojne je bilo tudi na Bližnjem vzhodu. Med Izraelom in arabskimi sosedi je izbruhnilo več vojn.

Obkrožite črki pred letoma, ko je prišlo do teh vojn.

- A leto 1950
- B leto 1956
- C leto 1967
- D leto 1968

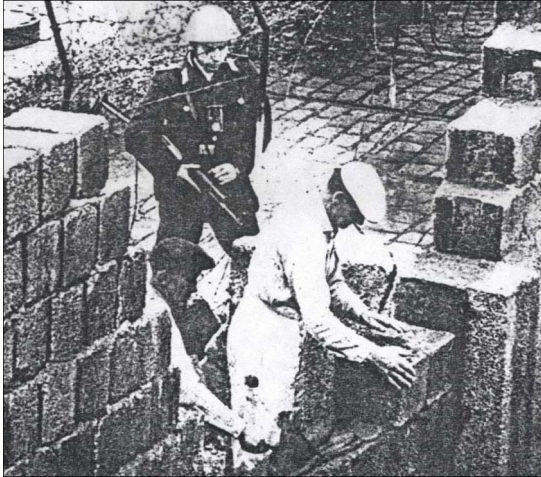
Koga so na tem območju podpirale Združene države Amerike in koga Sovjetska zveza?

(2 točki)

20. Nemčija je bila po drugi svetovni vojni razdeljena na štiri okupacijske cone, nemško vprašanje pa je bilo eno glavnih žarišč hladne vojne v Evropi. V krajšem razmišljanju opišite nemško vprašanje. Pri zapisu upoštevajte naslednje elemente: opis prve berlinske krize, nastanek dveh nemških držav in opis druge berlinske krize.

(5 točk)

Slika 4: Gradnja berlinskega zidu

(Vir: *The Wall*, str. 30. Schjkkus. Berlin, 1999)

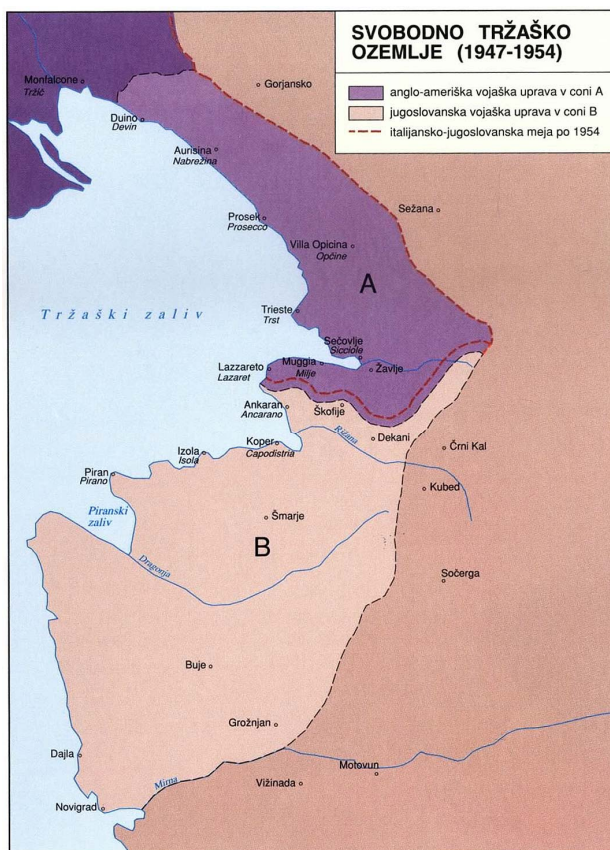
21. Kar desetletje po drugi svetovni vojni je bilo potrebno, da se je rešilo avstrijsko vprašanje. Leta 1955 je bila podpisana avstrijska državna pogodba. Kakšen status je dobila Avstrija v mednarodni politiki med hladno vojno? Razložite, katere meje so Avstriji priznali z državno pogodbo leta 1955.

(2 točki)

22. Tržaško vprašanje je povzročalo napetosti med Jugoslavijo in Italijo. Razložite, kaj je povzročilo tržaško krizo leta 1953 in kako je bila rešena.

(2 točki)

Zemljevid 3: Svobodno tržaško ozemlje

(Vir: Šolski zgodovinski atlas, str. 59. DZS. Ljubljana, 1996)

23. Države tretjega sveta in Jugoslavija so se povezale v gibanje neuvrščenih. Navedite dva cilja gibanja neuvrščenih. Kdaj in kje je bila prva konferenca neuvrščenih?

(3 točke)

Slika 5: Prva konferenca neuvrščenih

(Vir: Weber, T., Novak, D., 1996: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Druga svetovna vojna 1945–1999, str. 70. DZS. Ljubljana)

24. Pomembne dogodke iz hladne vojne razvrstite v pravilno časovno zaporedje od 1 (najstarejši dogodek) do 6 (najmlajši dogodek). Pri tem si pomagajte z navedenimi letnicami: 1947, 1948, 1949, 1950, 1956 in 1962.

(3 točke)

- _____ začetek korejske vojne
- _____ ustanovitev Nata
- _____ začetek prve berlinske krize
- _____ Trumanova doktrina
- _____ sueška kriza
- _____ kubanska kriza

25. Svet si je nekoliko oddahnil, ko se je začelo obdobje popuščenja napetosti med hladno vojno. Obkrožite črki pred trditvama, ki sta povezani s popuščanjem hladne vojne.

(2 točki)

- A Izraz detant pomeni popuščenje napetosti.
- B Prvo popuščenje napetosti med hladno vojno se je začelo v šestdesetih letih 20. stoletja.
- C Prvo popuščenje napetosti med hladno vojno se je začelo v devetdesetih letih 20. stoletja.
- D Med popuščanjem napetosti so se države obeh vojaških zvez prenehale oboroževati.

PRAZNA STRAN